

BIJZONDER PASTORAAT

Een bijzondere parochie met gewone mensen

In de reeks Bijzonder Pastoraat sprak de redactie met pater Van Welzenes. Hij is Salesiaan van Don Bosco en aalmoezenier voor Rijn- en binnenvaart, circus- en kermiswerkers en dat al bijna 50 jaar. Zelf afkomstig uit een schippersfamilie, hoefde hij in 1969 niet lang na te denken over de vraag of hij pater van Bemmelen scj in die functie wilde opvolgen. Het centrum van zijn personele parochie is gevestigd in Nijmegen, in de Waalhaven, natuurlijk op een schip, maar het zal u niet verbazen dat hij veel reist in binnen- en buitenland.

Pater van Welzenes in de kapel
Foto: Embregt Wever

Wat ziet u als uw missie?

“Dat is zending”, antwoordt Van Welzenes. “Je moet het Evangelie uitstralen in je doen en laten, niet alleen in wat je zegt, ook al is de communicatie heel belangrijk. Het gaat om de verpersoonlijking van zendingskracht. Nu tijdens de corona-crisis, mis je het persoonlijk contact. Ik ondervang dat door dagelijks 20 à 30 mensen op te bellen en door de wekelijkse livestream van de Eucharistieviering in de kapel, hier aan boord. 200 mensen vieren digitaal mee en een kleine 800 mensen kijken dat terug. Die telefoontjes zijn nu dieptemedicijntjes.

De Paasboodschap is belangrijk; een boodschap van hoop. Kijk naar Thomas. Dat is niet de ongelovige, maar de mens die nadenkt over het lijden. Door het lijden heen, ziet hij de hoop op leven. Daar laat je mensen over nadenken. Je moet perspectief laten zien, zelfs bij uitvaarten.”

Hoe belangrijk is die communicatie?

“Zoals ik al zei, heel belangrijk. Ik mis dat wel eens in onze huidige Kerk. Dan zie je dat onze premier Rutte het ook niet heeft over de kerken en religie in onze samenleving, terwijl andere premiers of

staatschouwen dat wel durven noemen, zoals bijvoorbeeld Angela Merkel. Rutte houdt vooral een technisch betoog. Mijn medebroeder en emeritus bisschop, Mgr. Ad van Luyn, kon dat goed. Nu zie ik dat maar bij een enkele bisschop. Je moet checken of je zending overkomt. Daarvoor is de relatie van belang. Je checkt door te luisteren en te vragen en je ziet of gedrag al dan niet verandert.”

U bent pastoor van een landelijke parochie, hoe moet ik dat zien?

“Het is een personele parochie, zodat ik als pastoor vrij kan handelen. Het is bij ons natuurlijk ook anders. Een kermisviering is vaak bij de botsautootjes. Paramenten en altaar moeten bij mij keurig in orde zijn, maar de mensen zitten wel in die botsautootjes. De parochiepastoor weet daar niet altijd mee om te gaan. Ik heb zo’n 12 van die kermisvieringen per jaar, waar ook honderden burgers meevieren. En geregeld circusvieringen, zeker altijd op 1e Kerstdag, in de circustent. Ik sta altijd voor het altaar, dan heb je beter contact. Ik preek nooit achter een lezenaar. Het inzegenen van schepen, mag ik natuurlijk geregeld doen. Daar zijn weer honderden bij aanwezig. Ik preek dan graag over hoe je als mensen en dus ook

Het schip in de Waalkade. Foto Embregt Wever

als crew met elkaar mag omgaan, maar ook over vergroening en duurzaamheid, de energietransitie; actuele thema's. Bovendien houdt ik contact met internaten en scholen.

Nu in deze corona-tijd hebben onze mensen het ook moeilijk. In Nederland was een aantal Duitse circussen, maar die zijn terug in Duitsland. De Nederlandse reizende circussen liggen stil, kermissen liggen plat en de binnenvaart deels ook, en ook de cruisevaart en de dagjesschepen, terwijl kosten doorlopen. Je hebt het dan over veel mensen. Op cruiseschepen werken zo'n 15 à 20 mensen, terwijl er wel 1400 cruiseschepen zijn. Ieder van de 800 kermisexploitanten heeft ongeveer 10 medewerkers.

Deze bijzondere parochie heeft heel gewone mensen, met gewone mensenzorgen. Dezelfde pastorale thema's doen zich voor. Er is in mijn wereldje wel iets meer religieus besef, maar het verschilt niet heel veel van de samenleving als geheel, dus je moet er bij blijven, anders ebt het weg. De parochianen zijn divers, maar ze hebben gemeen, dat ze allen voor hun beroep altijd onderweg zijn. De kinderen van de binnenschippers verblijven op de internaten, de kinderen van het circus en kermis volgen onderwijs grotendeel via de Stichting Rijdende school. Het gemeenschappelijke is daarmee van belang.

Ze hebben maatschappelijk betekenisvolle beroepen. Het circus stijgt uit boven de smartphone. De kermis is ontmoeten en ontspannen. Binnenvaart een duurzame vorm van transport. In de vastentijd voeren we actie voor enkele van mijn medebroeders in de missie gebieden. Aan een jonge student die terug naar Afrika ging, gaven we eens geld mee, maar ook een kaars om daar te branden en zo die wereldwijde verbondenheid zichtbaar te maken. Vanuit de Mis hier, naar daar; niet alleen geld, ook gebed. Het moet inspirerend zijn en dat is altijd bewegelijk."

Wat betekent voor u het pastoor zijn in deze parochie?

"De pastoor werkt in én aan die gemeenschap. Naar het voorbeeld van Don Bosco: niet hoogdravend, maar er zijn voor de mensen. Dat moet je graag doen en met humor. Laat altijd blijken, dat je mens bent. Jij moet er zijn als priester, aalmoezenier, binnen die relatie en alles positief benaderen. Mensen weten wie je bent. Iedereen is daarbij belangrijk, maar de mensen die mee op bouwen staan op nummer één. Alleen kun je het niet. Je hebt mensen nodig om mee op te bouwen, die van aanpakken weten. Pas later heb je ook mensen nodig om te reflecteren en te evalueren. Je begint immers klein. Maar de power zit in die gemeenschap. Als pastoor 'ontvang' je daar eveneens uit; er is een wederkerigheid. Je moet als priester in gemeenschap kunnen leven. Dat is voor een religieus wel vanzelfsprekend. Ik ervaar grote steun van mijn gemeenschap van alleenwonende medebroeders, die ik geregeld ontmoet, ook al woon ik alleen. We zoeken elkaar op. Je hebt een thuis nodig. Nog steeds. Dat is een 'twee-éénsporig beleid'. Je mag elkaar geestelijk voeden. Als pastoor ben je ook altijd een manager. Maar het moet wel in evenwicht blijven. Je kunt nooit helemaal manager worden. Er is altijd van alles te regelen, bijvoorbeeld rond onderwijs. In Italië krijgt 60 procent van de kinderen van de circus- en kermiswerkers, structureel onderwijs, bijvoorbeeld via winterschool op gewone burgerscholen, internaten en de online-school. (Die was er al, al van ver voor de corona.) 60 procent betekent 40 procent dus nog niet. Daar wordt aan gewerkt en daar werk ik aan mee als secretaris-generaal van het FORUM, een mondiale oecumenische organisatie van pastores werkzaam in de kermis- en circuswereld. Er zijn altijd wel regelingen; belangenbehartiging. Ik probeer daarbij veelal om mensen met elkaar in contact te brengen. Dat lukt omdat ik inmiddels een flink internationaal kerkelijk en politiek netwerk heb. En zo bouw je weer aan die gemeenschap."

Embregt Wever

Zegening van de kermis vanuit het reuzenrad

Kermismis Oss

Pater van Welzenes tijdens de Kermis mis in Oss.

Foto's boven: Kermismis Oss, website KSCC

Meer informatie is te vinden op de website: www.ksc.nl